

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, Félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTALAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A konstáncai tilalomfa.

Írta: Dr Nagy György orsz. képviselő.

Nem történt Konstancában egyéb, csak Gradisteánu Péter, az oláh kulturális elnöke kétszer arcu utította Kucsera Miksát, a magyar-osztrák konzult azért, mert utóbbi a magyar beszéd miatt megtámadott két nőnek kötelességszerűleg védelmére mert kelni.

Az elcsattant pot érthetőbben beszél külügyi politikánkról, mint Goluchowszky óriás hazugságai.

Hogy Kucsera a férfi, a gallér hogyan számol le hitvány támadójával: az az ő egyéni dolga.

De a magyar konzulon ejtett sérelemért milyen elégtételt kapunk: az mindnyájunkat érdekel, kell, hogy érdekeljen.

E konzul államunkat képviseli Oláhországban. Kötelessége volt az államunk nyelve ellen intézett durva támadást elhárítani. Kötelessége volt a megsértett magyar szónak védelmére kelni. De az államnak is kötelessége a hivatalos hatáskörében eljáró tisztviselőjét a maga erejének teljességével oltalmazni, a rajta esett sérelmet méltóan megtorolni.

Ha Goluchowszky nem jár el érélyesen s ezt az őszszel összeülő delegáció magyar tagjai megbocsátják neki, e delegátusokkal le kell számolni a nemzetnek.

Nem hiszem, hogy magyar férfi, magyar anyának gyermeke megtorolatlanul akarja hagyni a nemzeti becsületnek, a nemzeti önérzetnek súlyos meggyalázását.

Gondolkodom, tünődöm, hogy mi bátorította fel olyan vakmerő merénylőre azt a Gradisteánu névre hallgató fattyut.

Mérlegelve az okokat, mind erősebbé lesz az a hitem, az a meggyőződés, hogy szívébe bátorságot, karjába erőt a nemzetiségi képviselőkkel szemben való féltékenységünk, gyengeségünk adott.

A nemzetiségi képviselők közül éppen az oláhok a legszajásabbak, a leghetvenkedőbbek. Az ország színe előtt szidják, kisebbitik, fenyegetik a magyart. Nekem kezdettől fogva az volt a felfogásom, hogy nem szabad tűrni a törvényhozásnak templomában e pár fickó duhajkodását s ha szép szóra, intésre, kérésre nem hallgatnak, ököllel kell elnémitani tajtékzó gyaláz-

kodásukat. Nem szólásszabadságukat akartam korlátozni, nem állítólagos sérelmeik elmondásában akartam akadályozni, mert szólanı joguk van. Sérelmeiket elmondhatják. De arra nincs, nem lehet joguk, hogy durva bocskorral zsukát járjanak nemzeti érzésünk virágágyán; hogy hazaszeretetünkön gúnyt űzzenek, ezer éves történelmünk tragédiái felett kacagjanak, nemzeti vágyunk szárnyaszegésekor szetreáskázzanak, ellenünk való táborütéssel fenyegetőzzenek.

A függetlenségi párt többsége értékénél többre becsülve őket, türelemmel tűrte az indennitási és felirati vita alatt naponként megismétlődő lármás kirohanásaikat. Nem akartam a párt felfogásával ellentétbe helyezkedni s nem tudtam jogosan lázadó haragom elfojtani s a költségvetés tárgyalásáról épen ezért elmaradtam.

Reménykedtem, hogy a nemzetiségi képviselőket igaz utra tereli a képviselőháznak irántuk tanusított szelid türelme, gyöngéd elnézése, elnéző jósága s belátva viselkedésük hazafiatlan voltát, felhagynak a nemzet ellen intézett csatározásokkal.

Csalódtam! Különösen az oláhokban. A nyári szünet eseményei is az én radikális felfogásomnak adtak igazat. Az egyik oláh honatya: Pop Cs. István nem szégyenlete részt venni Nagyenyed elpusztítójának, a lelketlen vadállatnak Axentye Szevernek a temetésén, a másik: Mihályi Tivadar a bukovinai oláhokkal szürte össze a levét ellenünk. Pártot alakítottak az oláhok, hogy csoportta verődve annál hangosabb legyen hazafiatlan lármázásuk.

Gradisteánu Péter látta, hogy magyarországi testvéreinek mindent szabad, látta, hogy jól gyümölcsöző tőke a magyar állam kisebbitése, átlépett a tett mezejére, kezét emelt állami méltóságunk, állami suverénitásunk képviselőjére. Ezért bűnhődni kell!

A sértést nemcsak az állam, hanem a társadalom is magáévá kell, hogy tegye. Ki ezután Oláhországba megy kiállítást nézni, annak utlevele egyszerűsmind erkölcséről és becsületéről kiállított szegénység bizonyítvány is lesz. Önérzetes, becsületére büszke férfi nem megy oda, hol nemzetét oly súlyosan meggyalázták. Jó lesz a kiállításra sietőknek egy kicsit gon-

dolkodni. Állítsa meg őket a határon a nemzeti becsület érzése, a hazaszeretetnek tilalomfaja.

II. Frigyes azt kérdezte a háborútól féltő katonáitól: „Hát élni akartok örökké?!“ Én azt kértem a sértés megtorolásától vonakodó honfitársaimtól: „Hát örökké csak tűrni, megalázkodni akartok-e?!“ Ki fél a háborútól, ki mindig élni akar: gyáva. Ki kerüli a sértés megtorolását s mindent eltűr, mindenki előtt megalázkodik: becstelen. Annak nincs neve a magyar nyelvben, ki nem csak eltűri a sértést, hanem még pénzzel is jutalmazza a sértőt.

Oláhország megsértett. Az oláh kiállítás megnézése pénzbe kerül, a pénz az oláh zsebbe vándorol.

Én is el akartam menni a kiállítást megnézni. De most nem megyek Jó lesz másoknak is meggondolkozni. Szent dolog az egyéni becsület, még szentebb egy egész nemzet becsülete. Erről van most szó!

A politikai helyzetről.

* Az ünnepelő ország. Valóságos országra, nem — világra szóló ünnepe volt hazánk: Apponyi Albert gróf negyedszázados jubileuma. Huszonöt évvel ezelőtt választotta őt meg a híres járszág székvárosa: Jászberény képviselőjének. Egy negyedszázadot töltött el azóta nemzetünk szolgálatában. Huszonöt év volt a küzdelemé, Isten segítségével legyen a másik huszonöt év az alkotások — írja Holló Lajos. Hogy ő nemzetének egyik legnagyobb büszkesége, nincs az országban senki, aki ezt el ne ismerné. De a függetlenségi párt különösen részt kívánhat magának az országos örömből. Vele és általa, agitációjának páratlan sikerei által a küzdelem megerősödtek, a csüggedők bizalmat nyertek, a tévelygők megtértek. Kezet fogva Kossuth Ferencel, az ő fardhatatlan tevékenységüknek volt köszönhető, hogy az eddig elnyomott, mellőzött függetlenségi eszme irányadó eszmévé vált és a parlamentben és közéletben elfoglalta uralkodó helyét. Most immár a függetlenségi politika érvényesülni akar és érvényesülni fog, mert a nemzet életszükségletévé vált az. Ez elől nincs többé kitérés. Most a türelem és a várakozás idejét eljűk. Egy-két év a nemzet életében számot nem tevő semmisség... Azért, hogy Apponyi most a közoktatási és Kossuth a kereskedelemügyi tárca agendáit

intézi, lelkükben ott él a függetlenségi eszme érvényesülésének gondolatja. Amiórt eltek, aminek megvalósulását maguk elé tűzték, az egy percre sem halványult és nem halványulhat el az ő szemek előtt. Apponyi ünneplése, szombati beszéde is nyílt bizonyossága ennek.

* Kossuth Ferenc a függetlenségi politikáról. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter cikket írt a Zomborban megjelenő «Bács-megyei Függetlenség» vasárnapos lapjába, mely cikkben érdekes jelentéseket tesz a függetlenségi pártól, annak hivatásáról és a függetlenségi párt ellenségeiről. Kossuth Ferenc cikkében többek között a következőket írja:

A függetlenségi pártot elveinek varázsereje, politikájának helyesége fölemelték az első helyre a politikai pártok között. Ezen az első helyen meg is fog tudni maradni! Más kötelesség vár a pártra most, midőn szövetségeseivel együtt kormányt vállalt azért, hogy az országot biztos kézzel vigye előre a politikai és közgazdasági erősödés útján, mint amilyen kötelessége volt az ellenzéken. Most alkotnia kell; alkotnia céltudatosan, okosan, hazafiasan, merészen azért, hogy majdan, amidőn a helyzet ismét úgy kívánja, sikeresebben küzdhessen. A koalíció összes ellenségei s némely nyugtalan szellem azon dolgoznak, hogy helyes utjáról eltereljék, lecsábítsák, leszidalmazzák, legyanúsítsák a függetlenségi pártot. De a párt azért nyerte meg az egész ország bizalmát, mert tudta és tudja, hogy mit csinál: úgy mint ahogy nem tudják, hogy mit beszélnek azok, akik a pártot azzal vádolják, hogy elvein csorbát ütött. Kitarás az igaz uton velem és mellettem! velem és mellettem, aki hazámért s a függetlenség dicsőséges ideáljaiért élek!

* Nagyközségek értekezlete. Sárospatakon a minap Molnár János főbíró kezdesére Abauj, Borsod, Szabolcs és Zemplénmegyék nagyközségeinek küldötti ülést tartottak. Az értekezletet az egybehívó Molnár János nyitotta meg. Menyitőjában az 1886: XXII. törvények hiányaira mutatott rá, amely törvények szerint a nagy- és kisközségek egy kalap alá vannak véve. A törvénynek eme hiányos intézkedése a nagyközségek fejlődésére irányuló önkormányzatát veszélyezteti. Most, midőn a közigazgatási alkotásoknak megreformálása küszöbön van, szükségesnek tartja a községi önkormányzati jogok és autonomia kiszélesítését. Szükséges a városi jellegű nagyközségi életben és szervezetben olyan

közigazgatási intézményt létesíteni, mely egyrészt a nagyközségek teljes önállóságát és egységét nemcsak nem veszélyezteti, hanem azt meg is erősíti, másrészt pedig ezen határokon belül a közigazgatási feladatoknak lehetőleg gyors és pontos s ami legfőbb, olcsó megvalósítását biztosítja. A tisztikar megalakulása után a fentieket teljes egészében kidomborító munkát olvastattott fel, melyet az értekezlet teljesen magáévá tett s egyhangulag elfogadott, majd határozatilag kimondták: 1. Mondja ki az értekezlet, hogy az előadottnál fogva a mezővárosok országos szövetségének megalakítását kívánatosnak, szükségesnek tartja; 2. a szövetség megalakítása érdekében Budapesten ez év szeptember havában az összes hazai mezővárosok és nagyközségek bevonásával kongresszust tart; 3. a kongresszus tárgyainak előkészítésére s az előmunkálatok foganatosítására egy 25 tagú szervezőbizottságot alakít. A szervezőbizottság megalakulása után a kongresszus határideje állapított meg. A kongresszus Budapesten, szeptember hó 20-án d. e. 11 órakor lesz. Ezt 9 órakor előértekezlet előzi meg. A kongresszus előkészítésével, kedvezményes vasúti jegyek beszerzésével Sárospatak város előjárósága bízott meg. A meghívók a napokban fognak az érdekelteknél nagyközségekhez szétküldetni.

Egy közérdekű körrendelet.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága a kir. pénzügyigazgatóság előterjesztésére a következő körrendelet kiadását határozta el:

Székeludvarhely város polgármesterének, a három járási főszolgabíróknak, valamennyi községi és körjegyzőnek és községi előjáróságnak.

A 31920—1881. sz. belügyminiszteri körrendelet szerint a vonatkozó rendeletben körülírt és meghatározott esetekben az értékbizonyítványok kiadása kincstári érdek lévén, azok kiállítása után még a magánfelek kérése esetén sem szabad díjakat szedni. Dacára ezen fenti szigorú belügyminiszteri körrendeletnek, bizottságunk a székeludvarhelyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak 143—1906. sz. előterjesztéséből arról győződött meg, hogy a községi előjáróságok az illeték kiszabáshoz szükséges bizonyítványokat az úgynevezett „adó- és értékbizonyítványokat” csak díj ellenében állítják ki. Miután ezen díjak szedése jog-

talán, *fegyelmi büntetés terhe alatt a legszigorubbant utasítjuk a kör- és községi jegyzőket, hogy ezen fentjelzett bizonyítványokat a feleknek díjtalanul állítsák ki és az általuk készített mindennemű szerződésekhez szükséges adó- és értékbizonyítványokat már a készítés alkalmával csatolják be, mert ezen eljárás által meg lesz gátolva azon körülmény, hogy a feleknek, ilyen bizonyítványok kiállításáért minden egyes esetben külön kelljen az előjárósághoz fordulniok. Fenti rendelkezésünk annál is inkább kívánandó volt, mert egyes felek szóbeli panaszaiából az tűnik ki, hogy a községi előjáróságok az adóhivatalok megkeresésére kiállítják ugyan díjtalanul a fentjelzett bizonyítványokat, de a mint azt valamely fél kívánságára állítják ki, ebben az esetben meg nem engedett díjakat szednek, s így csak azért nem csatolják a bizonyítványokat a szerződéshez, hogy hamis jogcímen a felektől a díjakat felvehessék.*

Tudomására jutott továbbá a bizottságnak az is, hogy a nyugdíjasok, de különösen a 48 as honvédek nyugtáira, az előírt községi igazolvány szintén csak díj ellenében iratják rá. Miután ezen igazolványoknak a nyugtákra való rávezetése szintén kincstári érdekből szükséges, e tárgyban is a legszigorubbant eljárás terhe alatt utasítjuk az előjáróságokat, hogy ily nyugta bizonyítványok kiállításáért díjakat ne szedjenek, mert ilyen visszaélést elkövető közegek ellen, miután ezen eljárás a felek kiszárolására irányul, bizottságunk a legszigorubbant fog eljárni.

Jelen körrendeletünket a járási főszolgabírákkal is közöljük azon hozzáadással, hogy annak betartását szigorúan ellenőrizni, felelősség terhe alatt köteleességüknek tartják.

Udvarhelymegye közigazgatási bizottságának Székeludvarhely, 1906 évi szeptember hó 12 én tartott üléséből.

Ugron Ákos,
főispán, elnök.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** tegnap délelőtt tartotta meg havi rendes ülését Ugron Ákos főispán elnöklése alatt. Az egyes előadók jelentéseit tudomásul vették. Az alispán bejelentette, hogy aug. hó folyamán a vármegye főispánja az ő kíséretében megvizsgálta a ko-

rondi községi jegyzői hivatal ügy-és pénzkezelését. — A tapasztalt és súlyosabb természetű hiányok elenyésztetése iránt szükséges intézkedések, valamint a községi előjáróságnak mulasztásban talált tagjai ellen a megtorló eljárás folyamatba tetetett. A vármegyei tisztviselői kart érintő eseménykép jelenti, hogy Dr. Demeter Lőrinc, az udvarhelyi járás főszolgabírája, nyugdíjaztatása iránt folyamodott. Kérvenyet a nyugdíjválasztmány tárgyalta is. Miután azonban a szükséges okmányokkal felszerelve a kérvény nem volt, azt folyamodónak szabályszerű felszerelés végett kiadták. Ezzel kapcsolatosan Dr. Valentín Ferenc tiszti főügyész a következő interpellációt intézte az alispánhoz:

Van-e tudomása alispán urnak arról, hogy a Dr. Demeter Lőrinc udvarhelyi járási főszolgabíró ur által folyó év augusztus havában beadott nyugdíjazás iránti keresről nem csak vármegyeszerte tudomást szerzett mindenki, nyomban a beadás után, hanem még mielőtt az illetékes fórumok ezen nyugdíjazási ügyet tárgyaltak volna, egyesek maris oly kiterjedt és széleskörű korteskedésbe bocsátkoztak, mely egyrészt a törvényhatósági bizottsági tagok független és szabad választási jogát kártekonnyan befolyásolja, másfelől a hivatalnoki tisztesség és a közérdek követelményeibe is ütközik s kétségtelenül a hivatalnoki függetlenség, pártatlanság és részrehajlatlan igazságosság sérelmére esik.

Ha volt alispán urnak erről tudomása, tett-e annak megállítására valamelyes s ha igen minő intézkedéseket? S hajlandó-e jövőre nézve a hasonló esetek ismétlődését minden rendelkezésére álló törvényes eszközzel megakadályozni?

A bizottság egyhangulag hozzájárult az interpellációhoz és tudomásul vette az alispánnak erre adott válaszát is, amelyben ígéretet tett, hogy a legmesszebb terjedhető intézkedést teszi a hasonló eljárások megszüntetése végett. Felkéri a tvh. bizottságot, hogy a korteskedő tisztviselőket jövőre egyszerűen dobják ki és szóba se álljanak velük. Csakis így lehet ezt a gyomot kiirtani. Több tárgy elintézése után az ülés a főispán elnökletével véget ért.

— **Tanügyi hírek.** A közoktatásiügyi miniszter Vargha Ida polg. isk. tanítónő helyébe Takács Ida pápai áll. polg. leányiskolai tanítónőt

nevezte ki segédtanítónői minőségben. Ugyancsak a közoktatási miniszter megengedte, hogy Lendvai Gabriella okl. felső nép- és polg. isk. tanítónő, segesvári lakos egy magyar tannyelvű magán polgári leányiskola — egyelőre — I. és III. osztályát megnyithassa Székelkeresztúron. Kiss András homoródrece-nyédi közs. tanítót pedig évi 800 K-val — saját kérésére — nyugalmába helyezte.

— **Gyógyszertárkezelés.** Zsetkey János homoródszentmártoni gyógyszerész gyógyszerárának kezelését Saagh Viktor okl. gyógyszerész-mesterre bízta.

— **Iparfejlesztő bizottságunk** tegnap délután Ugron Ákos főispán, b. elnök vezetésével ülést tartott, a melyen a kerületi iparfelügyelő is résztvett. Az ülésen oly fontos megbeszélések, határozatok történtek, hogy azokról egyet mást jövő számban fogunk elmondani. Most röviden csak a határozatokat említhetjük meg. Az állami gépgyárba székelő fiukat jövőre nem vesznek föl. Marosstorjavármegye feliratát, hogy a székel munkásokat ne vigyék el innen, tudomásul vették, mivel egy gazdasági egyesület, mint a közigazgatási bizottság már korábban akciót indított és felírt. Pál Márton helybeli előkelő fazekasiparosnak 1 kisebb agyaggyűrű és 1 mázörölő iránt beadott kérelmét pártolólalag fölterjesztik. — Tudomásul vették, hogy a kereskedelmi miniszter a kerületi iparfelügyelőt a bizottság tagjának kinevezte. Vajha ide is telepítette volna véglegesen, a főnálló szükség szerint. Zöld János, a Szenkovic János utóda cég főnökének egy igen életre való akció érdekében beadott kérvényét érdemleges határozat végett jövő ülése halasztották. A felvetett lelkes eszmét azonban már most helyesnek, jónak és pártolásra érdemesnek találták. Salamon Kálmán műfaragómester kérvényeit jóindulattal fogadta a bizottság. A torlai kiállításra készítenő tárgyak előállítás költsége, valamint a kiállítás tanulmányozására 100 K segélyt utalványoztak. Ugyancsak a tömegtermelésre törekvő és Székeludvarhelyt rendezendő műhelye segélyezése iránt a kereskedelmi miniszteriumhoz intézett kérvényét is a legmelegebb ajánlattal fölterjeszteti elhatározták. Sajnálattal értesült a bizottság azon elkedvetlenítő, a törekvő iparosok kedvét szegő körülményről, hogy egyik leginkább pártolendő iparos cégnek a segélyt nem utalva-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A székeliek reáltörténete 1562—1691-ig.
Irtá: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(62. folytatás.)

A ló szerszámjához és fölszereléséhez a szükséges szíjjak, kengyel és nyereg tartoztak.⁵⁷ A mustránál azokat, valamint a védő és támadó feyvert, mely többnyire kopja volt, kifogástalan állapotban kellett előmutatni és tisztességes ruhában megjelenni. Hárisonyákon, a székel kabátokon vidékenként a különböző színű zsinór és szegő, alkalmasint a különböző zászló és parancsnokság ismertető jele volt hajdan (f.).

A gyalogság a mustrán szintén tökéletesen fölszerelve jelent meg. A tüzi puská föltalálása előtt igazi gyalogsági feyver a kézi volt, később a puská, a darabontoknak a vörös egyenruha és színes bakkancs. Bizonyos, hogy a ki a mustrákon nem kielégítő fölszereléssel jelent meg, rendetlenségéért büntetést kapott; de hogy mi volt, mi lehetett az, erre nézve sem a Monumenta comitalia, sem az Approbáták nem tartalmaznak végrehajtási csattanót. Valószínű, hogy a büntetés, mint a nemeseknél, rendi és vagyoni lépcső szerint tagosult és pénz volt, pénz.⁵⁸

Minden hadköteles székelyre nézve a mustra vagy hadi szemle kötelező volt; betegség, mentesség. A ki valamely komoly baj miatt nem jelen-

hetett meg, a parancsnoktól engedelmet kért.⁵⁹ A ki a kijelölt helyen a megmondott időben ott nem volt, megbüntették. Az Approbátákban erre nézve csak annyi áll, hogy a szokott büntetés szabandó ki rá.⁶⁰ A büntetés kétség kívül megint pénzből állt és mindenestre nagyobb volt azokénál, akik hiányos fölszereléssel jelentek meg.

Mihelyt a parancs a fölkelésre kiadódott, mindenkinek teljes feyverzetben, szerszámozva a kijelölt helységbe kellett indulnia. Ki nem mentett elmaradást szigorúan büntettek. Azokra, akik még nyolc nap alatt sem tudtak megérkezni, az 1598-iki szászvárosi országgyűlés büntetést állapított meg és pedig jobbágyos nemesre 100 frtot, egy telkes nemesre 12 frtot. Ez a büntetés eljárás nyilván kiterjedt a székelyre is. Ezt az összeget a következő évben 200 frtra emelték,⁶² mi több, az 1600-iki léczfalvi gyűlés halálbüntetést és vagyonelkobzást mondott ki az elmaradókra és a félreállókra.⁶³ Mikor a székel szabadságok visszaadása után, 1601-ben, a libertinusok, kiket a 40 évi jobbágyosság elszakított a vitésztől és most újra katonáskodniok kellett volna, szolgálai állapotjukban annyira megirtóztak azok a vérontástól, hogy inkább a jobbágyosba maradtak és menekültek, mintsem hogy hadi szolgálatot tegyenek. Nem

használt azoknak sem intés, sem fenyegetés, még a halálbüntetés sem rémítette. Bethlen Gábor kényszer-munkákkal, jobbaggyátevésével, vagyonelkobzással igyekezett erőt venni rajtuk, de minden nagyobb látat nélkül. Csak az 1622-iki országgyűlés vetett véget a hadköteles szabad rendek további züllésének, mikor is elhatározta, hogy a jobbágyokra adót vet, hogy ha már nem szolgálnak, hát fizessenek. De azért a már jelzett büntetések zászlóhagyásért vagy a hadi szolgálat kerülésért, a többi szabadokra nézve továbbra is fennállottak s időnként alkalmaztattak is. Rákóczi György 1636-ban lemondott ugyan a fiskus öröklési jogáról a Székelyföldön, de a vagyonelkobzást, mint a hadi szolgálat kerülése és a zászlóhagyásért való büntetést, csak az 1648-iki országgyűlés szüntette meg. Annál fogva az Approbáták szerint⁶⁴ minden székelyre, aki a hadkötelezettség elől elbújt vagy félreáll, fejedelmi igazságszolgáltatás szerint halálbüntetés vár, a mennyiben saját tisztjétől írásban indokolt menteséget nem tud előmutatni; ha pedig a fejedelem a halálbüntetéstől való megváltást megengedi, akkor szabad a bűnösnek a megváltási summa megszerzése végett örökségét elzalogosítani.⁶⁵ — Az országgyűlés elrendeli 1662-ben, hogy az App. Const. III. rész 19 tit. 2-ik cikkelyét alkalmazták

mereven azokra a nemesekre és székelyekre, akik a harcmezőn épen-séggel nem jelentek meg, minélfogva nagy összeg pénzröttök is rájuk. Aki fizetni nem tudott, azt a sőbányákba küldötték és ott addig maradt, míg büntetését ledolgozta, azután a székel tisztek hadi szolgálatra fogták azt rögtön.⁶⁶ A székel tisztek 1665-ben utasítatnak, hogy járják be az országot, megállapítandó mindenfelé, hogy ki szegődött be szolgának valósággal, kicsoda látszatból, hogy ez által a hadi szolgálat alól kibujjék. Hadi szolgálatra kell kényszeríteni e szélhámos csalókat — mondja az utasítás s ha vonakodnának, fogoly gyanánt a legközelebbi várba kell csukni.⁶⁷ 1645-ben megparancsolja Rákóczi György, hogy kinyomozandók azok a székeliek, akik a hadi szolgálat elől megszöktek és a hová való illetőségük, azon székel tisztviselőknél kell kezébe adni, hogy ezek őket az általános mustrára előállítsák.⁶⁸ Az általános fölkelésre való parancsot 1685-ben Apaffy ama hangsúlyozott utasítással adja ki Maros-zékelnek, hogy minden szemfüles félreállót, a rendi és követi határozat szerint, a tisztek vagyonelkobzással és halálbüntetéssel sujtssanak.⁶⁹ Ily drákói rendszabályok azonban inkább fölhangzottak, mintsem alkalmaztat-tak. Mert kitetszik az adatokból, hogy a legszigorubbant határozatokat sem vet-

nyozta a miniszterium. Bizottságunkra ólomsúlyal nehezedik, hogy utba igazító szakemberünk nincs. Az ipar-felügyelő is most jelent meg először. Ugron Ákos főispán oly odaadó buzgóságról tett tanubizonyságot Filep Dezső korondi agyagiparos ügyéből kifolyólag, a milyenhez hasonlóval eddig az iparfejlesztés terén nem volt alkalmunk találkozni. Az ügy előkészítésére és további vitelére az elnökséget a bizottság felhatalmazta, felkérte. Több tárgy nem lévén, az ülés este háromnegyed 6 kor véget ért.

— **Pálinka miatt — halál.** Csak nem akar javulni a székelyek egy-része. Tovább issza az erkölcsileg és anyagilag tönkretévő pálinkát. Mikor pedig az eszt elvesztette tőle: verekedik és agyonveri székely testvérét. Hogy mire jó ez, azt ő maga sem tudná megmondani, de azért csak fogyasztja az »észkitelőt«, amint nevezni szokta a nép a méreggel telített pálinkát... Pedig ettől napról-napra züllik és koldusodik a székely nép. Oroszhegyen történt a legújabb tragikus eset. Kovács József odaváló lakost hétfőre virradó éjjel 12 óra tájban annyira összeverte két suhanc, — állítólag Gagy István okl. jegyző és öcsese Gagy János földmivelő — hogy a szerencsétlen ember e hó 10-én, szenvedett sérülései miatt meghalt. Az oka természetesen — mi is lenne más! — ittas állapot. Mégis csak borzalmas állapot, hogy az amugy is eléggé veszélyes pálinkákkal, embertársaink életének ilyen módon legyen gyilkosa.

— **Angolországi sertések a vármegyében.** A mult hetekben a miniszteri kirendeltség egyes nevesebb magyar tenyésztőktől vásárolt Yorkshire kocasüldőket adott ki kísérletképen. Az első 40 darabot álló csapat kiosztása kissé nehezen ment; a nép ezen fajtát itt nem ismerte még, idegenkedett tőle. Most azonban, hogy ezen kitűnő fajta jó tulajdonságait megismerte és látta, hogy az menyivel jobb az itt eddig tenyésztett durva anyagnál, mondhatni elkapkodja azt. Ezen sikeren fölbuzdulva, a földmivelésügyi kormány által Angolországban vásárolt tenyészanyagból is hozott a kirendeltség ebbe a

ték elég komolyan, még kevésbé hajtották végre az Approbáták által megszabott büntetéseket, úgy hogy a XVII. század kezdetétől fogva a székely csapatok között a fegyelem és regula, cselekedve is, parancsolva is, igen meglazultnak látszik. Igazolja ezt a többi közt a háromszéki kapitány esete is 1622-ben, kinek 100 embernyi csapata Lippától Fehérvárig az uton mind egy szállig megszökött egy éjjel. Ezek a libertinusok — mondja a kapitány, mindnyájan jobbágyokká lennének, ha ő nem legyintené és kordázná őket; csak a minap is 11-et erőszakkal kellett elvinni a lófők jószágából, a kikhez jobbágynek álltak be; nehányat közülök kezesség mellett elbocsátott, de a többit fogva tartja.¹⁰⁰ A viszonyok valóban szörnyűek voltak ebben az időben, úgy hogy maguk az illetékes tényezők is látva a súlyos körülményeket, maguk irtóztak a szigorubb büntetések végrehajtásától.

Mihelyt a felkelő sereg marsban, menőben volt, vagy hadi lábón állott, abban a percben zászlóhagyásnak tekintett minden igazolatlan eltávozás és annak ép oly szigorú lón a büntetése, mint a hadi szolgálat elkerülésének. A kik sebesülés vagy betegség folytán a harcmezőn szolgálatképtelenné váltak, azokat a parancsnok haza bocsátotta.¹⁰¹

(Folyt. köv.)

megyébe szombaton, e hó 8 án 40 drb egyéves kocát és 3 kant. Az állatok a több mint 5 heti utat egészen jól állották ki, noha a törődöttség látszott rajtuk. A kiosztás váratlanul jól sikerült, a szállítmány azon tejszövetkezetekhez lesz kiadva, hol állatbiztosító szövetkezetek is vannak. Az előjegyzések megindultak és maga az abásfalvi szövetkezet kivisz többet a felénél. Dörner Béla kirendeltségi intéző most még 40 darabot hozat le ezen közvetlen Angliából hozott Anyagból és oszt ki nagy kedvezményekkel az arra érdemes tejszövetkezetek között. Ha ezen anyagot sikerül a tejszövetkezeteknél jól bevezetni, akkor jövő évre itt egy szövetkezeti hentesárú- és szalámigyár lesz föllállítva, nagyobb mérvű sertéshizlaldával kapcsolatban. Terve van még véve egy szövetkezeti juhturó- és sajtyár is.

— **Gálffy Istvánnak.** Tudomására adjuk, hogy mi ama kérdéses közleményt éppen a becsületes és intelligens jegyzők érdekében irtuk. Hogy ön mégis ellenkező nézetet van, ezt sajnáljuk, de értjük, valamint azt is, hogy védelmezi a jegyzőket, ez mint jelenleg elnöknek kötelessége is, de hogy egyébként hivatott-e erre a nemes feladatra, ez mar fogas kérdés; mi nem tudjuk, mert igen eltérők a vélemények — Máréfalván is... Azonban legyen nyugodt, meg tudjuk mi védeni a becsületes jegyzőket legalább is úgy, mint Ön és meg is fogjuk védeni őket. De ne éppen Ön utasítson minket erre. Hiszen ugy emlékszünk már tettünk olyanfajta kijelentést, hogy Önnel nem polemizálunk, nem még akkor sem, ha mint a jegyzőegylet elnöke jelentkezik is. Talán csak nem felelte el?

— **Mézértékesítő szövetkezet Ditróban.** Gyergyóditró községben, hol a méhészet szép fejlődésnek indult — mint lapunkat értesítik — egyelőre Ditró nagyközség területére, később a szomszédos községekre kiterjesztőleg mézértékesítő szövetkezet van alakulóban. A mozgalom élén Kiss Ernő, a székely kirendeltség csikmegyei megbízottja, mint kezdeményező és Józsa Sándor ditrói igazgatótanító állanak, minek folytán az eredmény már előre biztosnak tekinthető. Mily fontos nemzetgazdasági szempontból s a székely nép érdekére az okszerű méhészkedés örvendetes terjedése, épen olyan szükségszerűnek látjuk a mézértékesítést célzó szövetkezet megalakítását is, még pedig azon okból, mivel a méhészet a nép körében is mindinkább otthonra találván, a kisebb-nagyobb mennyiségű évi méztermékek külön-külön való eladása sok nehézségekbe ütközik s a mézkezelés sem mindig lehet eléggé biztosítva. A már nagykereskedő pedig épen nem vállalkozhatik apróbb készletek összevásárlására. A szövetkezet szervezetének lényege abban áll, hogy a méztermelő gazdák évi mézfölöslegeiket meghatározott időben a szövetkezetbe adják be kipergetésre, hol az egyféle méz egyesítve, hordókba, csőbrökbe s más kisebb-nagyobb edénybe osztatik s a szállításra előkészítve tartják. A szövetkezet összeköttetést tart fenn a méznagykereskedőkkel s a begyűlt méz nagyobb tömegben biztos vevőre talál és amellett jobb áron adható el. A gazdák pedig egyszerre kapják a beszolgáltatott méz arányában az árat és ami fő, az így kapott méz mindig egyszerre levén beszolgáltatva, a kereskedő s fogyasztó közönség mindig kedve szerint való fajta virágmézhez juthat, ami lényeges árkülönbséget jelent az eladó javára és a vevő megelégedésére egyaránt. Pénzbeli tagsági díjat a szövetkezet tagjai nem fizetnek, hanem pergetés fejében a beszolgáltatott méz bizonyos százaléka vonatlik le kezelési s egyéb szövetkezeti kiadásokra. Üdvözljük a mozgalom élén álló Kiss Ernő kirendeltségi megbízottat s Józsa Sándor igazg.

tanítót közcélu hazafias fázadozásaiért. Csak előre, jóakarattal sok hasznos intézmény honosítható meg a székely nép anyagi érdekének javítására.

— **A nemes szívű székelyek.** Kobátfalva község, a kobátfalvi unitárius egyházközség és a kobátfalvi önképzőkör (ifj. egylet.) tagjai józan gondolkodását, nemes szívét kell, hogy bemutassam a nyilvánosságnak. Népnevelésünk terén ők indultak el teljes fűszereléssel az új utra. Alig említettem az új irányt, annak helyességét megértve, aldozattal nyújtak kezüket a vezetésem alatt álló iskola felé s megtettek azt, a min hámolni lehet, a kobátfalvi iskola minden növendéket valláskülönbség nélkül ellátják mindenféle tankönyvvel, melyek az új terv alapján készültek és a legjobbak. Nagy áldozat, mert közel 300 K-t adtak össze, elvonva templomtól, községháztól, ifjusági otthontól, csak hogy igaz magyar hazafiakat, hű honpolgárokat adjanak edes hazánknak. Nemes szívről teszen ez tanubizonyságot — jegyezzen az ur anyaga a jótettek könyvébe mennyekben. Legyen e példa buzdításul vármegyénk minden polgári és egyh. községének, minden ifjusági egyesületének. Legyen vége a torzalkodásnak, a mulatásnak, szűkeblűségnek! Előre a népnevelés terén, mert csak akkor lesz Magyarország! Adja Isten, hogy úgy legyen! Kobátfalva, 1906. szeptember 6. *Miklós Jenő*, tanító.

— **Ismét nem kaptunk postát** tegnapi reggel Székelyudvarhelyt és így a héjjasfalva — székelyudvarhelyi vonalhoz tartozó községek sem kaptak semmi postai küldeményt, mert a Budapestre érkező fővonalon 120 percet, tehát két egész órát késelt a postát szállító vonat. Ugy látszik — külön rovatot kell nyitnunk a fővonal vonatainak késlekedéseiről, ha csak elhárítani nem fogják azok okait. Sürgős intézkedést várunk onnan, ahol segíteni tudnak e türelhetlen állapoton.

— **A mezőrendőri törvény revíziója.** A földmivelésügyi miniszter megfelelő javaslatlételre kérte fel az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet is a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t. c. tervbe vett revíziójára vonatkozólag. Az O. M. G. E. mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének a középpontja a felhívás alapján körlevélben szólította fel az összes gazdasági egyesületeket, hogy a törvény revíziójára vonatkozó ohajukat közöljék, hogy az ez évi szövetségi nagygyűlés állást foglalhasson e kérdésben.

— **Kinevezések.** A pénzügyi m. kir. miniszter Loschdorfer Aladár díjtalan pénzügyi számgyakornokot segélydíjas és Szabó Endre székelyudvarhelyi lakost díjtalan pénzügyi számgyakornoknak nevezte ki a helybeli kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

— **A tulipános óra osztrák óra.** Az órák szaklapja írja: «A magyarok Pécs — németnek Bécs —hez címzett pécsi ékszerész, Schönwald Imre (van-e ki e nevet nem ismeri?) hirdetésének legújabb szövege ez: «A mai kor kívánalmának minden tekintetben megfelel Schönwald Imre pécsi óra és ékszerüzlete. Talál ott mindenki egyaránt az izlésének és ohajának

megfelelő tárgyakat, órát, ékszert, ezüst és arany dísz tárgyakat. És minden, ami Schönwaldnál kapható magyar gyártmány». Nohát ez már igazán visszaélés a közönség bizalmával és jóhiszeműségével, amely utoljára még el is találja hinni, hogy Schönwald órát csinál. A napilapoknak tudnia kellene, hogy Magyarországon ez idő szerint egy szem órát sem csinálnak s olyan hirdetést, mely azt állítja, hogy csinálnak, nem kellene felvenniök, mert míg ezzel a hamis reklámmal egy embert boldogítanak, ezeket károsítanak.

— **Hazai zongorák és cimbalmok — előnyös részletfizetésre is megrendelhetők** Betegh Pál és Társa könyv-, zenemű-, hangszer-, papír-, író- és rajz-szerkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 31. szám (saját ház).

— **Hány szociáldemokrata van?** Egy new-yorki újság írja, hogy az ő és új világban együttvéve 8,601,384 szociáldemokrata van, akik a következőképpen oszlanak meg: Németországot 3,008,000, Franciaországot 1,200,006, Ausztria-Magyarországot 780,000, Belgiumot 500,000, az Egyesült-Államokat 442,000, Ausztráliát 421,270, stb. stb. elvtárs boldogítja. Ugyanez a lap írja, hogy mióta a vallástalan iskolákat Franciaországban meghonosították, a szociáldemokraták száma meghatszorzódott, a fiatal bűnösök száma pedig meghatszorzódott. — De ezt tudva, mégis fogják követelni a magyar felvilágosodottak a szabad iskolát, amelybe pap ne tegye a lábát és a hol a katekizmusnak nyoma se legyen.

— **Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj-egyletének fiók-pénztára** a Székelyudvarhelyt folyó évi szeptember 16-án d. u. 3 órakor a polgári önképzőkör nagyertermében alakul meg véglegesen. Beiratkozni Blájer Balázs tanító, ideigl. pénztárnoknál (Alsómalomutca) lehet 1 K 20 fillér díj és 2—4 heti illeték befizetése mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Udvarhelyvárm. Gazdasági Egyesülettől.

302.—1906. sz.

Tenyészállat kiállítás.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület f. évi október hó 2-ikán Székelyudvarhelyt a baromvásártéren tenyészállat kiállítást és díjazást rendez, melyre a tenyésztők ezennel meghívotnak.

Kiállíthatók csikós-kancák, 3 és 2 éves kanca csikók, magy. erd. jellegű borjas tehének, 3 és 2 éves üszök, nemes baromfi törzsek.

A lovak díjazására 600 K, tehének és üszök díjazására 350 K, baromfiakéra 50 K áll rendelkezésre.

A kiállítás díjmentes, bejelentések szept. 30-ikáig az egyesület titkári hivatalánál eszközölendők.

Székelyudvarhely, 1906. szept. 5

Az elnökség.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

3818—906. sz.

HIRDETMÉNY.

Miklósfalva község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t. c. az 1889. évi XXXVIII. t. c. és az 1891. évi XVI. t. c. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. c. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi helyesbítéssel kapcsolatosan fogantatott.

Ez azzal a felhívással tétetik közre:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 15. és 17. §. alapján ide értve e szakaszoknak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi 16. t. c. 15. §-a a pontjában foglalt kiegészítések is, valamint az 1889. évi 38. t. c. 7-a és az 1891. évi 16. t. c. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1907. évi március 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a személynek; ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben ide értve ez utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítését is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1907. évi március 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe nem vétetik

3. hogy mindazok, kik telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, kik az 1. 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t. c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi 38. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek tartják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1907. évi március 15-ik napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbejött téves bejegyzésekből származó bármilyen igényeket jöbismemü harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az előbb említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek mindazok a felek, kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. jbiróság, mint tlkvi hatóság.

Oklánd, 1906. szeptember 5-én.

Máthé,
kir. járásbíró

518 1—3

Szám: 2901—905. k. i.

Pályázati hirdetés.

A bardoczi köri születésű állás lemondás folytán megüresedvén, arra pályázatot nyitok és felhívom azon okleveles születésűket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt javadalmányaikat

hozzám f. évi október 10-ig adják be.

A körhöz tartozik: Bardocz, Erdőfüle, Székelyszáldobos és Olasztelek. A bába javadalma:

100 korona évi fizetés,
40 korona évi lakbér,

2 korona működési díj minden egyes szülésnél. — Igazolt szegényeknél ingyen tartozik segélyt nyújtani.

Oklánd, 1906. szeptember hó 4.

Szabady s. k. főszolgabíró.

Lóárverési hirdetés.

A székelyföldi miniszteri kirendeltség tulajdonát képező lipicai fajta, 8 éves, 160 centiméter magas, almásszürke ménló magtalan-ág miatt a **hó 18-án kedden délelőtt 10 órakor** Székelyudvarhely városházának udvarában elárvereztetni fog. A ló nyereg alatt és kocsiban jár. Bővebb értesítés Dorner Béla kir. gazd. intézőnél Árpád-utca 11. kapható. 519 1—2

Szám: 3131—906. k. i.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye homoródi járásához tartozó Homoróddaróc nagyközség jegyzői állására pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása:
1. Törzsfizetés 1400 korona.
2. Anyakönyvi tiszteletdíj 200 K.
3. Természetheni lakás.
4. Napidíj átalány 120 K.
5. Fuvar természetben.
6. Iroda átalány 100 K.

7. Anyakönyvi dologi kiadás 40 K. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában, illetve az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában megkivánt képességet igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb f. évi szeptember hó 20-ának déli 12 órájáig annál inkább benyújtsák, mert a később érkezőket nem fogom figyelembe venni.

A választás határidejét később fogom kitűzni.

Oklánd, 1906. szeptember 4.

Szabady Tivadar, főszolgabíró.

HÁZ legalább 1 hold területtel megvételre kerestetik. Cim megtudható a kiadóhivatalban. 520—1

Eladó kocsik. Egy félszeltes kocsis javítva, jótállás mellett és egy új, felolajos tengelyvel, előnyös árban eladó Dávid Gergely kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 26 sz. alatt.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy *Sterba Ödön* jóhírű fűszerkereskedését vétel útján átvettem és azt ezentúl saját nevem alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szives tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kiváló minőségű és olcsó áruval kiemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöm iránt tanusított szives pártfogását részemre is fentartani és én igérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos
fűszerkereskedő.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Ien

legjobb magyar gyártmányú diszleveledpapírok. Ezen kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász képes levelezőlapok 20-féle helybéli felvétel. levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS
KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

Mindenféle színű, nagyságu, súlyú és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima leveledpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban.
Hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszkek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák. Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-erszények. iskolai és irománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlják modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJUKAT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlják továbbá

KÖNYVKÖTÉSZETÜKET

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki.

Acélíró tollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, disztollszárak. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyszők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDÜ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és leveledpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál és Társa könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt, 1906.

S

Megj

egész évre papok, gazd

tanítók, köz

Telefon

Ra

— A neu

(gh)

nek ak

gyakor

gyen. I

lemme

lep D

kedelm

mas

agyagi

olyan

nem la

szág n

produk

Kop p

lentette

séget a

tén for

Ákos f

gye Ip

elnöke

Mit

lep De

tumait

váltani

tékesit

A f

hog

lamtitk

deklód

Megig

állams

teleg

felelő

beterj

a szük

tették

pontb

nems

füstöl

agyag

zso v

A s

galmá

lésébe

gyár.

hozás

remül